

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K; za četrt leta 3-50 K, mesečno 1-20 K. za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četrt leta 4-80 K

Reklamacije so poštne proste.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inzerati: Enostopna peti-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin. večkrat po dogovoru.

54. številka

V Ljubljani, v soboto, dne 7. maja 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Po deželnozborskih dopolnilnih volitvah na Goriškem.

Konec.

Pri volitvi je moral dr. Gustav Gregorin pač občutiti nekoliko razočanja. Odpovedal se je svojemu poslanstvu v znak protesta proti «nezaslišanemu postopanju» dr. Gregorčiča, ki se je drznil razveljaviti pravilne volitve v veleposestvu. Nastopil pa je kot kandidat zopet pod geslom, da je goriškemu deželnemu zboru treba krepke, energične, brezobzirne kontrole in opozicije. V znak protesta bi seveda morali volilci dr. Gregorina izvoliti z ogromno večino; no, zgodilo se je, da je pri dopolnilni volitvi dobil manj glasov nego pri prvotni volitvi. Slovesen protest je torej ostal precej na papirju, in ravno tako ostane sedaj na papirju energična kontrola v deželnem zboru. Če kdo izmed goriških politikov ne zna energične kontrole, je to dr. Gustav Gregorin. Smešen je bil torej protest in še bolj smešna bo sedaj kontrola.

Ravno tako nezmisljena je bila seveda odpoved Andreja Gabrščka «v znak protesta proti nasilstvu slovensko-klerikalne in laško-liberalne zveze v goriškem deželnem zboru». Edina kurija, ki je danes na Goriškem v naprednih rokah, je en cel poslanec v mestih in trgih, in na tega poslanca se tudi danes omejuje vse zastopstvo narodno-napredne stranke v deželnem zboru goriškem. Dr. Gustav Gregorin namreč nikdar ni bil naprednjak in za naprednost tudi nima nobenega zmisla. On je rodoljub kat' eksobé. Zato pa je Andrej Gabršček danes naprednjak kat' eksobé. Volilci v trgih in mestih slovenskih so mali trgovci in obrtniki ter uradniki. Ti so pred vsem močno antiklerikalni in bi menda izvolili vsakega, kdor bi na antiklerikalnem programu kandidiral. Na moralne ali

druge kvalitete deželnega poslanca se pač ne gleda, glavna reč je, da je protifarški. Goriški mali trgovci in obrtniki so dejanski najreakcionarnejši element v deželi, nepristopni za vsako res napredno idejo, nesposobni za vsak gospodarski napredek, in kakor je kmečka masa odvisna od duhovnikov, ravno tako in še bolj so oni odvisni od trške gospode.

Trška gospoda, in med njo nekaj slovenske inteligence, se peča s politiko le za kratkočasje. Ako bi koga vprašali, zakaj je naprednjak, zakaj je liberalec, zakaj je strasten nasprotnik klerikalcev, zakaj še bolj strasten nasprotnik socialistov, bi seveda mož ne vedel povedati, marveč bi se ognil direktnem odgovoru z zavijanjem in napadanjem na neljube politične osebe. Kdor pozna slovensko trško inteligenco, tudi ve, da dobi med prostimi kmeti, ki se malo zanimajo za politiko, ali pa med delavci, ki aktivno nastopajo, veliko več političnega razumevanja, nego pri oni. Ni dolgo od tega, ko se je eden prvih slovenskih naprednih inteligentov spravil v diskusijo o socializmu cele ure, koncem tega pa priznal, da sploh o socializmu ni ničesar čital in se potem sam priporočal, naj se mu napove kaka knjiga, kjer bi dobil temeljne principe socializma. Prav klasičen eksempel politične indolence! — Ako je Andrej Gabršček sijajno zmagal, ni zmagal morda zaradi protesta proti počenjanju dr. Gregorčiča v deželnem zboru, in tudi ne zaradi lastne osebnosti, ampak zmagal je, ker je kandidat protifarške stranke. Njegov protikandidat pa je bil skromen posestnik, klerikalec, župan v edinem slovenskem mestu na Goriškem, kar je vipavsko-frančiškanski Sv. Križ.

Sposobnega kandidata naprednjaki menda itak nimajo. V osebi Andreja Gabrščka pa je izražen neki prečudni simbol, ali boljše antifarški fetiš. Sicer vedo količkaj poučeni slovenski tržani, trgovci in inteligenci, da od leta 1902 naprej gospodari Andrej Gabršček absolutno v stranki in v

zavodih in napravah, odvisnih od stranke, in vedo vsi, kako nezaslišana korupcija in terorizem se povsod vrši. Vedo vsi, kako je napredna stranka zavozila in kako so napredni ekonomični zavodi na robu propada — vse po brezglavosti vodstva in brezvestnosti, ki meji ob nepoštenost. Vedo, odkod izvirajo vsi slovenski konkurzi in vsa socialna mizerija. No, fetiš se danes drži, dokaz, da je fetišizem še vedno najtrdnješa vera od pravekov, pa do današnje prubujene ere. Napredna stranka bo torej imela v deželnem zboru svoj fetiš, in da je ta pridobil s tem tudi imuniteto, je morda še edina praktična pridobitev zanjo.

V deželnem zboru bo torej poslovala še daljših 5 let slovensko-klerikalna in laško-liberalna zveza. Imajo 18 glasov, proti sebi pa 6 glasov precej zmerne opozicije laške klerikalne stranke, ki po vseh znamenjih dobre ve, da ji pri prihodnjih volitvah docela odklenka in proti peterim slovenskim agrarno-narodno-naprednim poslancom. Agrarni poslanci bodo predstavljali brzokone nekoliko ovčje potrpežljivost, dr. Gustav Gregorin bo igral razžaljenega narodnjaka, Andrej Gabršček pa bo skušal obračati kot edini up napredne ideje na Goriškem pozornost nedoraslih poslusalcev deželnozborske dvorane nase.

In tako finita la comedia!

Volitve v tržaško okrajno bolniško blagajno.

Borba, ki se je začela na celi črti ob priliki volitev v tržaško okrajno bolniško blagajno, se bo končala — kakor se je že prej znalo — z zmago socialno-demokratske stranke. Obrekovalcem je zlezlo srce v hlače.

Naši nasprotniki so se bahali že takorekoč z gotovo zmago. Zdaj pa, ko se bliža čas, da pokaže svojo moč, so izgubili pogum ter jo popihali z bojišča.

Pagninijanci — to je firma, pod katero se zbirajo vsi nasprotniki socialno-demokratske stranke

PODLISTEK.

Socializem in vera.

Predavanje dr. Henrika Tume dne 17. aprila 1910 v strokovni organizaciji kovinarjev na Jeseniah. Konec.

Ker je socialno-demokratska stranka interkonfesionalna, mora izključiti cerkev kot istevrstni faktor v državi ter stremeti za to, da se cerkev odloči od države, ker mora biti vsaka cerkev, vsaka konfesija prosta in ne obvezna. Socialno-demokratska stranka mora biti proti zvezi države in cerkve, proti zvezi konfesije in politike tudi v svojem stremjenju po svobodnem razvoju človeka na poti izobrazbe. Cerkev v zvezi z državo izraža svoj ogromni in škodljivi vpliv na ljudstvo v tem, da potoma države sili človeka takrat, ko mu je razum nerazvit, ko je nesposoben, sam iskati si prepričanje, da se potom spomina, torej mehaničnim potom, uči stavke in zapovedi gotove konfesije. Prav pravi veliki ruski mislec Tolstoj: «Ni večjega hudodelstva nad človeškim umom, nego ono, siliti nedoraslega otroka, da se mehanično uči gotovih verskih stavkov, ki ga oklepajo liki verige za celo življenje». In isti mislec pravi: «Najhujši boj inteligentnega človeka v sebi je tisti, ko zlomi te verige in išče svoje lastno prepričanje. Koliko orjaskega dela bi bilo človeštvu pribranje-nega, ako bi se nežna mladina vzgajala v občelo-veskih čustvih, bi vzgajala svobodno prosti razum brez spon cerkvenih zapovedi»!!

Ako je socialno-demokratska stranka kot praktična stranka za ločitev cerkve od države, zato pa ni izključeno, da ista stranka priznava, da je konfesija plod razvoja človeške izobrazbe in da je konfesija kakor državno pravo dajala možnost, siliti človeka do višje izobrazbe. Kakor država ni nič drugega kot prisilna organizacija, da se uveljavijo gotova razmerja človeka s človekom, tako tudi cerkev ni nič drugega kot prisilna organizacija, ki človeku vsiljuje gotove oblike vere. Kakor je država bila najmočnejši faktor, da so se razvili posamezni sloji človeštva do višje stopnje, tako je cerkev imela isti vspeh. In kakor socialno-demokratska stranka stremi za to, da pride do veljave v državi kot sredstvo, da uvede drug socialni red med človeštvo, tako hoče izločiti prisilno versko organizacijo potom konfesije in cerkve in na njeno mesto postaviti v prosti državi harmonično izobrazbo človeških čustev, človeškega razuma in človeške volje na podlagi izkušenj, spoznanja in razvoja človeštva po vsej zemlji. Kakor je socializem sam v bistvu novo svetovno naziranje in nova vera, tako socialna demokracija ne more biti nasprotnica vere. Kakor je klerikalizem predstavitelj socialne zlorabe vere, tako mora biti socialna demokracija nasprotnica klerikalizma, in kakor vidi v državi glavno sredstvo organizacije človeštva, tako mora delati nato, da se odvzame izobrazba čustev cerkvam kot posebnim prisilnim organizacijam, da more to izvesti v državi, potoma svobodne sole.

Ako pa se Vas kot socialne demokrate skuša zavajati pri Vaših zberevanjih in nastopih na polje

vere in konfesije, odklanjajte od sebe vsako diskusijo. Socialno-demokratska stranka stremi po politični moči in ima v to svrhu politične organizacije. Bojuje se proti premoči in zlorabi kapitala in ima v to svrhu strokovne organizacije. Eno in drugo polni danes še vse predale gibanja in stremjenja delavstva, in lahko rečemo, velikega dela človeštva. Dovolj je, ako se delavstvo z vso silo in zedinjenjem loti in drži tega dela. Vprašanje teorije socializma, novega in starega svetovnega naziranja pa ne spada v diskusijo praktične politične in ekonomične stranke, marveč spada na polje višje izobrazbe.

Nehodno potrebno je, da se delavec zaveda, kaj je vera kot religija, kaj je klerikalizem, konfesija, država, in dokler tega ne ve, ne more reči, z zavestjo, da je socialist. Dovolj pa je za priprostega delavca, da je socialni demokrat, to je član armade, ki hoče uveljaviti boj za politično in ekonomično moč, komčno tudi principe socializma v človeški družbi. Eno veliko silo, čustveno silo, versko silo čuti vsak delavec in vsak trpin z vso svoje duše, in to je čustvo solidarnosti, tovariša in ljubezni do svojega bližnjega. V tem se združuje eden temeljnih momentov socializma z novim, praktičnim, političnim in ekonomičnim delom v organizaciji. Zato pa mora biti prvi in zadnji klic vsakega delavca trpina:

«Proletarci vsega sveta, združite se!»

— ki so govorili že v prihodnji zmagi in ki so zahtevali volilno pravico za «10.000 svojih pripadnikov», so bili pavi, ki so se umaknili z bojišča, češ, da jim ni mogoče vstrajati v boju, ker da socialno-demokratsko vodstvo okrajne bolniške blagajne takorekoč naravnost terorizira člane. Iz tega vzroka da oni odstopajo od nadaljne borbe ter da vložijo protest proti vodstvu okrajne bolniške blagajne in da bodo zahtevali, da se sedanje volitve razveljavijo. Obenem so poslali tudi brzojav na ministrstvo, v katerem protestirajo proti «terorizmu» socialno-demokratskega vodstva, ki je sedaj na čelu okrajne bolniške blagajne.

Ampak mi vemo prav gotovo, da ni to vzrok, da se ta gospoda ne udeležijo volitev. Glavni vzrok tiči v tem, da od 10.000 reklamacij, ki jih je vložila Pagninijeva stranka, nima pravo glasov niti 3000. Teh 10.000 glasov je nabrala Pagninijeva stranka med vsemi sovražniki socialno-demokratske stranke, med liberalci, mazzinijanci, anarhisti i. t. d. Pa stranka, ki je zahtevala, da se dá italijanskim podanikom volilna pravica z 21. letom, češ, da so v Italiji polnoletni z 21. letom, ta stranka se je ustrašila svojega «fijaska» ter je sklenila, vzdržati se volitev. Kakšno vlogo pa so hoteli igrati pri teh volitvah slovenski narodnjakari, oziroma njih krumirska N. D. O.?

Ti zavezniki Pagninija in Cimadorija, čeravno znajo, da nimajo kaj iskati pri okrajni bolniški blagajni, ker nimajo tam svojih pristavev, kajti slovenski delavci, ki so včlanjeni v okrajni bolniški blagajni, so večidel socialni demokrati, so hoteli tudi tja utakniti svoj nos, z namenom, da bi škodovali socialni demokraciji. Ti krumirji, ki hočejo vedno dokazovati, da jim je pač vseeno, če upravlja okrajno bolniško blagajno socialna demokracija ali pa kdo drugi, so imeli ravno iste pole za reklamiranje volilne pravice, kakor Pagninijeva stranka in stranka delodajalcev, samo da so zbrisali delodajalce pa dopisali N. D. O.

Eden voditeljev te krumirske organizacije pa je bil na avdijenci pri Pagniniju ter mu razjasnil, kakšne pogoje bodo stavili socialni demokraciji, če bo hotela, da ti krumirji glasujejo za njo, in da bodo takrat hoteli imeti pismeno obvezo in ne kakor se je godilo dosedaj, da so glasovali z njimi, ne da bi imeli kakšne koristi od tega. Njih pobožne želje se pa ne bodo nikdar izpolnile, ker se socialna demokracija ni dosedaj nikdar vezala z nobeno nasprotno stranko, še manj bi se vezala stranko krumirjev, kakršna je N. D. O.

Kaj pa se je zgodilo? Tem junakom, ki so se že videli v vodstvu tržaške okrajne bolniške blagajne, je tudi zlezlo srce v blače kakor Pagninijancem ter so tudi oni sklenili, ne udeležiti se volitev.

Vložili so namreč tudi oni reklamacije za volilno pravico za nekaj čez 1000 svojih pristavev, od katerih bi imelo volilno pravico morda nekaj okrog 200. Ker so videli, da se Pagninijeva stranka ne udeležijo volitev, so tudi oni sklenili se vzdržati.

V to svrhu so sklicali za sredo zvečer javen shod, da povedo svojim pristavam in da «protestirajo» tudi oni proti «terorizmu» dr. Puecherja in socialno-demokratskega vodstva blagajne. Shoda se je udeležilo 160 oseb, katerim je podpredsednik N. D. O. dr. Brnčič tolmačil, zakaj se ne udeležijo volitev. Tolmačil in kritiziral je na dolgo in široko § 29. statuta bolniške blagajne, katerega da dr. Puecher popolnoma napačno tolmači ter da s pomočjo tega paragrafa terorizirajo druge stranke, ki se imajo udeležiti volitev.

Shoda se je udeležil tudi «tovariš» dr. Rybar, ki je grajal postopanje socialne demokracije in rekel, da se takšnega terorizma sploh ne spominja pri nobenih volitvah. On da je imel priliko udeležiti se raznih volitev, ki da so se vodile na nezakoniti podlagi, ampak takšnega terorizma da ni videl. Grajal je socialno demokracijo, katera je vedno otitala liberalni stranki, da je kamoristična, a sedaj da je socialna demokracija še slabša nego ista liberalna stranka. Zaključil je svoj govor, rekši: mi smo se borili že s slabšimi nasprotniki, pa se bomo tudi proti socialni demokraciji in v to nam pomagaj Bog in srca junaska!

Za njim je govoril Godnik, — ta v vsakem pogledu propadli tipus, ki je hotel pristopiti tudi k socialni demokraciji, ko so ga narodnjaki zapodili iz svojega tabora, se mu ni posrečilo. Pa bi se rad sedaj maščeval nad njo, — ter je čenčal razne neumnosti in ponovil govor dr. Brnčiča. Na koncu je pa izustil insinucijo, za katero bi bilo treba prisiliti ga, da je dokaže. Rekel je namreč, da se socialna demokracija ne sramuje niti najpodlejšega sredstva za doseg zmage pri sedanjih volitvah, tako n. pr. da ima svoje ljudi, ki kupujejo legitimacije po 20 vinarjev v plavžih v Skednju. Ta propalica se drzne torej na takšen podel način blatiti socialno demokracijo. Mi mu sicer ne zamerimo, ker je bil gotovo pijan kakor navadno, a pijan človek ne ve, kaj govori. Moramo le čestitati dr. Rybarju, da je prišel v takšno družbo.

Tako se je končala ta borba nasprotnih strank, ki so se že veselile zmage nad socialno demokracijo.

Politični odsevi.

V Ljubljani, 6. maja.

* **Državni zbor** se zopet shaja. Po zaslugi vlade je raztegnil počitnice zopet prav po nepotrebnem. Na dnevnem redu prve seje je vladna predloga o defisitivni reformi pravilnika. Kakor znano, je bila lani izprememba državnozbornskega pravilnika po Krek-Kramarjevem predlogu le provizorično sklenjena za eno leto. Takrat je šlo pravzaprav le zato, da dobi Slovanska Enota, ki je gonila svoje nezmiselnost obstrukcijo, most, po katerem bi se mogla vrniti na delo. Ker je bila reforma le provizorična, so se za eno leto lahko sprejele tudi nekatere določbe, ki jih trajno ne bi mogla trpeti nobena svobodomiselnost stranka. Sedaj je pa vlada izdelala načrt, po katerem bi se imel pravilnik trajno reformirati. Tu je treba ločiti načelno stališče pa podrobna vprašanja. Načeloma je stari pravilnik nedvomno potreben izpremembe. V posameznostih je pa v vladnem načrtu mnogo nesprejemljivega. Po njeni predlogi bi moral predsednik dobiti naravnost absolutistično moč in vladi ne bi bilo treba nič drugega kakor uslužnega predsednika, pa bi imela parlament v žepu. Načrt vlade je torej potreben popravek; to se seveda opravi s stvarno debato. Vendar kaže, da bo v parlamentu zopet burja. Češki radikalci, katerim uhajajo pristavi trumoma iz stranke, bi zopet radi odvrnili pozornost ljudstva od svojih grehov in zato napovedujejo, da bodo obstruirali reformo pravilnika. Prav lahko je mogoče, da pride vsled tega do kravalov v zbornici.

* **Poslanec profesor Masaryk** je imel v sredo v Pragi shod, na katerem je govoril o političnem položaju. Naglašal je potrebo češko-nemškega sporazuma, češ, da je sedanji češko-

nemški boj že nevaren dostojnosti parlamenta. Češko-nemški sporazum bi koristil politični svobodi. Po Masarykovem mnenju se na Dunaju že opaža, da so Čehi in Nemci sili prepriča. Masaryk je tudi zagovarjal reformo pravilnika.

* **Hrvatski sabor** je bil sklican za sredo. Toda seja je bila nesklepčna. Navzočih je bilo samo 28 poslancev. Vsled tega se je seja odgodila na soboto.

* **Razpis ogrskih volitev** se baje razglasi dne 7. t. m.

* **Kandidatov se na Ogrskem** doslej postavili: Khuen-Hedervaryjeva stranka 351, Justova stranka 180, Kosutova 145, ljudska (klerikalna) stranka 58, Rumuni 48, Slovaki 32, Nemci 11, na podlagi avstro-ogrskoge pogodbe stoječi divjaki 32, na podlagi ločitve stoječi divjaki 17.

* **Iz Košutove stranke** je izstopil bivši poslanec Aladar Burgyan, ki kandidira v Kesmarku, češ, da se v stranki ni ohranil čist program.

* **Iz Egipta** dohajajo v London zelo vznemirljiva poročila, ki napovedujejo, da se pripravljajo v Egiptu revolucija. Položaj je že tako napet, da se že boje vmešavanja Nemčije, če Angležka krepko ne poseže vmes. Glede na neugodni položaj v Egiptu je angleški kralj Eivard nenadoma zapustil Biaric.

* **Finski doželni zbor** je na zadnji seji odklonil zakonske načrte, po katerih se ima uničiti finska samostalnost. Seveda se car in ruska vlada ne bosta ozirala na to.

* **«Svoboda» v Rusiji.** V ruski dumi se pripravljajo zakoni, ki Zidom popolnoma zapre vrata do izobrazbe. Vzeti jim hočejo sploh vsa državljanska prava in jim onemogočiti vsako sodelovanje v državnem in socialnem življenju. Izključiti jih hočejo od obiska srednjih in visokih šol, odvzeti pravico do odvetniške, zdravniške in uradniške službe. Po teh zakonih ne bodo smeli biti na delu na nikakem podjetju, ne bodo smeli izdajati listov, sploh ne bodo smeli biti v nobeni javni službi.

* **O vstaji v Albaniji** se poroča: Vodja vstavev Idris Sever je v enem zadnjih bojov padel. Ojposlanci Arbanasov s Kosovega se trudijo, da bi spuntali Arbanase v okraju Malisija. V Peči, Prizrenu in Mitrovici se je razburjenje poleglo. — Uradna poročila turskega vojnega ministrstva pravijo, da je v bojih koncem aprila, ki so se končali s tem, da so Turki zasedli sotesko Kačanik, padlo na turški strani 24 vojakov in 3 častniki, ranjenih pa je 89 vojakov in 5 častnikov. Vstaji da so imeli 500 mrtvih. V boju ob prehodu Černajevo so imeli po poročilih ministrstva vstasi 250 mrtvih, dne 1. maja pri Nikovcem pa 50 mrtvih, dočim sta bila na turški strani le dva vojaka lahko ranjena. Ta vest pač ni zelo verjetna, čeprav je uradna. Turska vlada tudi zanikuje, da bi bili turški vojaki zažgali več arbanasških vasi.

Umetnost in književnost.

: **Moderni politični razvoj.** Društvo «Ljudski oder» v Trstu je izdalo lično knjižico, ki obsega troje poglavij in sicer: Moderni politični razvoj. — Moderni gospodarski razvoj — Cilji socializma. Priradil jih je sodrug dr. Ferfolja po predavanjih, ki so jih imeli v Trstu znani sodrugi dr. Renner, dr. Danneberg in Winarsky. Ze imena predavateljev in urednika jamčijo, da je knjižica zanimiva. Cena je 20 vinarjev. Naroča se pri «Ljudskem odru», Trst, ulica Boschetto 5.

Savičev pesimizem.

Dalje.

Hrastovi Tonki je bilo devetnajst let. Stanovala je pri neki teti v mestu; staršev ni imela. Teta ni bila siromašna, toda jako sitna je bila in Tonka ni imela pri njej nič posebno dobrega. Stric se sploh ni menil za njo. Kar je dekletu dobilo, si je pravzaprav pošteno zaslužilo, kajti v hiši je Tonka delala, kakor bi bila najeta. Šivala je, vezla, likala perilo, pisala tetina pisma. Ko je po smrti svoje matere prišla v tetino hišo, je bila v štirinajstem letu. Dotlej je bila v zavodu za meščanska dekleta, a ker ji starši niso zapustili premoženja, je teta hotela, naj postane šivilja ali pa modistka. Tonki je bilo to jako žal, ker se je rada učila. Ali ni mogla oporekati. Dve leti se je res hodila učiti za modistko. Tudi tukaj je bila jako pridna, vendar ni mogla pozabiti svoje želje, da bi prišla zopet v šolo. Ne-prenemoma je mislila, kako bi izvršila svoj namen. Dekle je imelo za čudo železno voljo in v dveh letih je dosegla svoj cilj.

V tem času se je izučila svoje obrti. Obenem si je tudi prihranila malo vsotico. Teta ji je dajala vsak dan nekoliko novčičev za južino. To je bilo od neznane zapuščine Tonkine matere. Raznašati je morala gotove klobuke in včasih je dobila zato kakšno desetico. Zadnje mesece je delala tudi čez uro, kadar je bilo mnogo naročil in «madama» ji je dajala malo odškodnino za to.

Vse to je prihranila. Koncem drugega leta jo je «madama» oprostila, a nagovarjala jo je, naj ostane pri njej kakor pomočnica, kajti Tonka je imela jako fin okus za ženske klobuke in gospa je dobro vedela, da bi mnogo pridobila z njo. No, dekletu je hotelo sedaj izvesti, o čemer je sanjalo ves čas, kar je bilo izstopilo iz šole.

Prav tedaj je bila ustanovljena višja dekliška šola. Tonka ni imela več miru. Obljubila je madami, da ji bo pomagala, kolikor ji bo dopuščal čas in modistka je bila zadovoljna. Teto je pa vprašala, ali ji je ljubše, da ji plača stanovanje in hrano, ali da ji pomaga v domačnosti? Teta je mrmrala nekaj o muhah mladih deklet, ko pa je videla, da ne vspe proti Tonkini volji, je dejala, da se ne da tako osramotiti, da bi jemala denar od dekleta.

In tako je šla Tonka zopet v šolo. Po dnevi je v prostih urah pomagala doma; po noči je delala za modistko. In vendar je bila v šoli vedno med prvimi.

Ne more se reči, da je bila izredna krasotica, vsekako pa je bila lepa deklina, kateri je zdravje in veselje gledalo iz modrih, velikih sijajnih oči.

To je bilo tisto dekletu, ki je tako odločno obsojalo pesimizem.

Savič je drugi dan prinesel pisanke v šolo in jih vrnil dekletom. Najprvo je hotel takoj izprašati Tonko, ali zdelo se mu je neumestno, da

bi storil to v šoli. Potem pa zopet ni vedel, kdaj bi bil primeren čas zato. Na ulici je vendar ne more pričakati. V šoli je ne more zadrževati. A bilo mu je, kakor bi moral govoriti žnjo.

V šoli jo je dobro pogledal. Iz teh oči je sijala nenavadna prostodušnost in njemu je bilo, kakor bi se pregrešil, ako ji ne bi povedal resnice. Bolje, da jo izve sedaj, nego da živi v fantastičnih iluzijah, pa padé potem naenkrat iz oblakov na trdo zemljo, kakor se je zgodilo njemu.

Sicer ne ve prav, zakaj se briga prav za njo. Opraviti ima z mnogimi optimisti, a vsakemu pušča njegove domišljije, ker se je davno prepričal, da ne doseže ničesar s svojimi teoretičnimi dokazi. Že davno se drži načela, da je najbolje, ako prepuščamo ljudi same sebi; praktični dokazi življenja jih morajo izpreobrniti. Zakaj naj radi Tonke dela izjemo?

Eh, no. Je že tako. Rad bi jo poučil; ali kje naj dobi priložnost za to?

Dolgo je premišljeval, a ni našel nobene prave poti.

Tedaj mu je slučaj prišel nasproti.

Nekoč je šel po ulici in brez namena se je ustavil pred prodajalnico ženskih klobukov. Med oknom je videl klobuk s čudnimi okraski. Tudi moda se je polastila umetniške secesije in ta klobuk je bil uprav secesionističen. Bilo je na njem res nekaj umetniškega. Zato se je zagledal vanj.

Rabite, če imate nahod, če ste hripavi, zaslišeni in težko dihate, Fellerjev fluid z znamko «Elsafluid». Prepričali smo se sami pri bolečinah v prsih, v vratu i. t. d., o njegovem zdravilnem in kašel tolažečem vplivu. Tucat za poskušnjo 5 kron, dva tuceta 8 kron 60 vinarjev franko. Izdeluje ga le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsin trg št. 252 (Hrvaško).

Domače vesti.

— Za ljubljanskega župana je bil na zadnji seji zopet izvoljen g. Ivan Hribar. Na tem seveda ni nič čudnega, ker ni za liberalno stranko nobenega povoda, da bi ne izvolila vnovič onega, ki je bil že petkrat zaporedoma iz njenih vrst izvoljen za župana. Nekoliko bolj čuden je pa bil slavnostni govor, s katerim ga je po izvolitvi pozdravil podžupan g. dr. Tavčar. Že začetek je bil neupravičen. Govornik je namreč dejal: «V šestih te kliče danes Ljubljana na stol svojega župana». To ni bilo resnično. Gosp. dr. Tavčar bi bil lahko dejal: «Kliče te narodno-napredna stranka», ali pa «kliče te liberalni občinski svet». Koga bi Ljubljana klicala na stol svojega župana, je pa za sedaj skrivnost, katere ne pozna nihče. Kajti pri volitvi svojega župana nima Ljubljana benede. Ljubljana si bo šele tedaj volila svojega župana, kadar bo uveljavljena splošna volilna pravica za občino. Mogoče, da bo tudi tedaj izvoljen Hribar; tedaj bo dr. Tavčar lahko dejal: Poklicala te je Ljubljana. Sedaj pa so ga poklicali samo jerobi Ljubljane in to je precej velika razlika.

A dr. Tavčar je dejal še nekaj drugega, kar je tako neokusno, da človek res ne razume, kako je moglo uiti iz ust estetiku Tavčarju. Rekel je namreč županu: «Ljubljana brez tebe živi ne more in tudi živi noče...» Mi želimo gospodu Hribarju prav odkritosrčno dolgo življenje. Ampak umrjoci smo vendar vsi. Takih čudnih egoistov pa končno vendar menda ni med nami, ki bi želeli, da naj ogenj živle pokonča Ljubljano, kadar nas ne bo več. Bilo bi nemara tudi mogoče, da bi se Ivan Hribar naveličal županovanja, kakor so se ga naveličali včasih drugi. Ali bi morala tedaj res zemlja pogoltniti Ljubljano? V rimski dobi so cesarji zahtevali od ljudstva božansko slavo; njihovi kipi so se morali postavljati v hrame in oboževati so se morali kakor bogovi. Na to sego spominja vnebovzdigovanje sedanjega ljubljanskega župana. A ko se je to godilo v Rimu, je šlo z Rimom navzdol.

— Za podžupana ljubljanskega je vnovič izvoljen dr. Ivan Tavčar.

— Za prebivalstvo v Šumadiji, ki je oskudovano vsled zadnje velike povodnji v Srbiji, je ljubljanski občinski svet dovolil 1000 kron podpore.

— Konflikt v ljubljanskem občinskem svetu je nastal zaradi oddaje mizarških del za novo obrtno šolo. Po poročilu odseka se je oglasilo več ponudnikov, med njimi trdka Tönnies, ki zahteva 64.064 kron, in pa združeni mizarji Primožič, Skafar in tovariši, ki so dražji za 2687 kron. Poročevalec Turk je predlagal, naj se dela oddajo Tönnisu, ker je najcenejši. Temu je nasprotno dr. Oražen, češ, da mora občinski svet podpirati domače obrtnike. To stališče je zastopal tudi dr. Tavčar in občinski svet je sklenil oddati dela omenjenim združenim mizarjem. Toda ta sklep je takoj ustavil župan Hribar, češ, da je nemoralen, nepravilen in občini na škodo. Združeni mizarji — pravi župan — so bili v začetku za celih 14.000 kron dražji, šele ko so izvedeli, kako po ceni je Tönnies, so znižali svojo zahtevo. «Ti slovenski obrtniki so pri vseh ponudbah dražji.» Če se je občinski svet res hotel ozirati na slovenske obrtnike, naj bi bil vpošteval «Zadrugo slovenskih mizarjev», ki je ponudila ceneje nego omenjeni združeni mizarji, a te ponudbe ni poročevalec niti omenil. Dr. Oražen je izjavil, da bo na prihodnji seji odgovoril na županove očitke. — Mi se za danes ne bomo vmešavali v ta konflikt. Le nekaj moramo omeniti. Občinski svet se ozira na ponudbene cene, na interese obrtnikov, nismo pa se slisali, da bi se oziral tudi na interese delavcev in to bi bila vendar tudi njegova moralna dolžnost. Kadar se oddajajo taka dela, bi se občinski svet že lahko nekoliko pobrigal zato, pod kakšnimi pogoji morajo delavci delati pri onih podjetnikih, katerim oddaja mesto svoja dela. Ker je v občinskem svetu nekoliko gospodov, ki bi radi veljali za socialne politike, jih opozarjamo, da imajo sedaj priliko, dokazati svoje socialne mišljenje.

— O štrajku stavcov v Gorici, ki ga je povzročil v lastni tiskarni lastnik «Soče», smo poročali prejšnji teden in o dveh dušah, ki živita v tem lastniku v najlepši harmoniji, dasi sta si diametralno nasprotni. Rekli smo, da se ena duša topi navdušenosti za narodnost slovensko, druga pa v koprnenju po profitu. Lastnik «Soče» se je 30. aprila razjezil nad našim poročilom in izjavil, da smo mi lagali in zavijali. Takim izjavam lastnika «Soče» je pa treba vselej pogledati na dno, potem se opazi, da je resnica ravno nasprotna tistemu, kar je izjavljal. Tudi v tem slučaju je tako! Resnica je da ni sodrug Callini nikogar silil v štrajk v tiskarni «Soče», ampak da je bil štrajk naravna posledica nastopanja «Sočinega» lastnika. Resnica je, da ta lastnik sovraži italijansko narodnost in da v tem obstoja njegovo slovensko rodoljublje; laž pa je, da bi sodr. Callini razil ali celo sovražil Slovence in slovenski jezik: saj je bolj izobražen in bolj plemenit, nego patentirani narodnjaki na laški in slovenski strani! Resnica je, da se je stavec, ki si ga je lastnik «Soče» ordiniral iz Italije, ne da bi bil vprašal pri posredovalnici doma ali v Milanu, prostovoljno pridružil štrajku, ko so mu tovariši razložili zadevo. Laž pa je, da so ga terorizirali štrajkujoči. Laž je, da je

tega stavca pustila organizacija na cesti brez denarja, Gabršček pa ne da bi bil v to primoran, da mu je dal denar, da je plačal, kar je potrošil, in mogel oditi. Resnica je, da je organizacija, dasi ni bila dolžna niti vrnorana, dala temu stavcu podporo, ker ga je Gabršček na cedilu pustil; res je, da je bil Gabršček primoran na municipiju, da je plačal temu stavcu šele po dveh dneh, kar mu je bil dolžan, da je stavec mogel oditi! Slava narodnjaku Gabrščeku, da tako dela z regnicolom, ki si ga ordinira iz Italije za drag denar, da mu množi profit! — Na druge manjše laži ne reagiramo; saj vemo, da je absolviral lastnik «Soče» klerikalno žurnalistično šolo z odliko. Pribijemo pa infamnost, kakršne je zmožen le tako podel značaj, kakor diti onega, ki odgovarja v «Soči» na našo notico. Da je «Soča» najbolj zadovoljna, če more koga denuncirati, je znano. Zato je denuncirala tudi sodruga Callinija, rekoč: «Ob Ferrerjevi slavnosti je govoril tako, da če bi bil Avstrijec, bi bil zaprt, ker je laški podanik, se mu ni zgodilo nič. Ko gre za regnicola, so poklicani gospodje počasni...» Denuncijant ve natančno, da na tistem zborovanju ni bil niti navzoč, in da bi bili italijanski nacionalci gorški Callinija takoj izročili roki pravice, če bi bil v svojem krasnem govoru ob Ferrerjevi slavnosti kaj zgrešil. Naprednjaški ovaduh ve dobro, da ni prav nobene podlage za njegovo denunciacijo — denuncira pa le, ker mu je to že v krvi. Lani je denunciral dijaka in učit. kandidatimje, ki so poslušali predavanja v delavskem domu; potem je denunciral klerikalce, ker so ga ščepali po svojih listih prav neprijetno; zdaj pa denuncira Callinija. Edino polje, na katerem ta naprednjak napreduje, je ovadustvo. Tu cvete zanj večna spomlad!... Vprašali smo zadnjič, koliko duš da živi v lastniku «Soče», in odgovorili smo, da dve. Danes lahko dodamo, da smo odkrili še eno: dušo denuncijanta. Ta se mu še najbolj prilaga!

— Radi vohunstva je bil v petek pozno zvečer obsojen računovodja ladjedelnice v primorskem Trzicu Andreini na sedem mesecev poostrene ječe in izgon iz Avstrije. Andreini je bil obtožen zločina vohunstva, izvršenega s tem, da je naložil uradniku Faidutti, naj kopira načrt kanala Valentis ter naj sestavi načrt ladjedelnice in nove Pacanske luke, nadalje s tem, da si je nabavil katastralno mapo občine Trzic in da si je prisvojil načrt za zgradbo male železnice v ladjedelnici ter si dal prevesti oceno dr. Seitzja o tem načrtu; to so vsi dokumenti, s katerimi si je prisvojil znanje o zadevah, ki se tičejo deželne obrambe in ki spadajo v področje vojaške oblasti. To je storil z namenom, da obvesti o tem tujo (italijansko) državo. Nadalje je bil obtožen, da je nagovarjal druge osebe, naj občujejo s častniki ter naj poizvedo o strategično važnih točkah v deželi, naj se udeležijo vojaških vaj ter naj mu sporoče o poizvedbah, vse to z namenom, da obvesti o tem isto tuje državo. — Nekateri ljudje se silno čudijo takim rečem in smatrajo vohunstvo za nekaj posebno navadnega. Pa je vendar tako, da militarizem sploh ne more izhajati brez vohunstva.

— Vlak je povelil dne 20. m. m. v Trbovljah blizu kolodvora 25letno deklo Veroniko Smodič. Nesrečnica je bila takoj mrtva.

— Zgorola. V Tepanjah pri Konjicah je hotela neka kmetica vzeti nekoliko gorečih polen iz peči. Pri tem pa so se ji po nesreči vnela krila in je dobila take opekline, da je drugi dan umrla.

— Smrtno se je ponesrečil pri pokrivanju stolpa nove cerkve v Rajhenburga baje vsled nevidnosti delavec Anton Hribar.

— Raz v. soko steno v Kostahovem grabnu je padel dne 24. pr. m. 78 let stari Simon Hanzer v globok prepad. Bil je pri priči mrtev. Našli so ga z razbito glavo. Le z veliko težavo so ga spravili iz globočine.

Društvene vesti.

§ Tamburaški odsek «Vzajemnosti» ima svojo prvo izkušnjo v četrtek, dne 12. t. m. ob 8. uri zvečer v društv. prostorih, Selenburgova ulica 6. — Vse priglase sodruge in sodruginje prosimo, da se je točno udeležijo. — Poučevalo se bo v teoriji. — Nove članke sprejema zborovodja sodr. St. Lehpa mer vsak dan od 6.—7. ure zvečer v društvenih prostorih.

Zadnje vesti.

Za ponesrečene v Srbiji.

V Ljubljani se je sestavil odbor, ki pozivlje prebivalstvo, da priskoči v pomoč srbskemu ljudstvu, ki je prišlo vsled katastrofalne povodnji v Šumadiji v silno bedo. Ker smo dobili oklic šele ob zaključku lista, ga ne moremo priobčiti v celoti. Predsednik odbora je župan Hribar, blagajnik pa trgovec Nikola Novaković.

Državni zbor. Dunaj, 6. maja. Današnja seja poslanske zbornice se je začela prav tako, kakor se je pričakovalo. Na d. nem redu je bila vladna predloga o definitivni izpremembi poslovnika. Češki radikalci so predlagali naj se ta točka odstavi z dnevnega reda. Ostali so pa s svojim predlogom zelo osamljeni, kar so itak kro-

rali že prej vedeti. Z njimi so glasovali samo bukovinski Rusini, pa dva češka agrarca. Češko-radikalni komediantje so iz tega dejstva, ki ni moglo presenetiti nikogar, «izvajali posledice». V zbornici so uprizorili edino burko, ki jo znajo: začeli so se dreti in razsajati. Velikega uspeha niso dosegli s tem. Prekinila se je seja, kar bi se bilo itak zgodilo, da so se mogli vpisati govorniki. Ko se je seja zopet otvorila, je dobil besedo baron Bienert. (O njegovih cenenih modrostih se zmemimo posebej. Op. por.) V klubu so pa češki radikalci «konstatali», da ne nahaja njihova politika podpore v Slovanski Enoti in so zaradi tega sklenili, da izstopijo iz Enote. — Za ministrskim predsednikom je govoril poslanec Seitz, ki je izjavil, da priznavajo socialni demokratje potrebo reforme opravilnika, ne strinjajo se pa s posameznimi določbami vladnega načrta in bodo naznanili svoje izpreminjevalne predloge v odseku. Potem je govoril nemški nacionalc Weidenhoffer, ki je precej ternal o zatiranju Nemcev.

Vstaja v Albaniji. Carigrad, 6. maja. Iz Albanije prihajajo mirnejše vesti. Armada gre za tem, da obkoli ostanke vstaskih čet in jih z lakoto prisili, da se vdajo. Novih čet ne pošiljajo v Albanijo. V Peči in Prizrenu je mir. Tuintam naznajo prebivalci «hujskače». V Kačaniku, Verisoviću in Giljamu je razglašeno vojno pravo.

Solun, 6. maja. Razširjena je govorica, da je Djakova v rokah vstasev. V Prizrenu se boje napada od Djakove. Od Gornje Morave se sliši grmenje topov, tam se baje razvija večja bitka.

Carigrad, 5. maja. Blizu Giljama so vstasi naskočili turški transport s strelivom, ubili šest vojakov in ranili 16; 120 so vzeli orožje in zaplenili 48 zabojev patron.

Katastrofalen potres. London, 6. maja. Iz Novega Jorka se brzojavlja, da je v Nikaragvi potres uničil mesto Kartago. Skoraj vse hiše so razdejane. Več kakor 500 oseb je pokopanih pod razvalinami.

Poslano.

Vsled nekega neljubega slučaja, ki bi utegnil pri nekaterih sodrugih povzročiti popolnoma napačno mnenje, se čutim dolžnega, podati somisljenikom sledeče pojasnilo:

Na predvečer prvega maja me je, kakor že mnogokrat, doletela naloga reditelja pri slavnostni predstavi v areni «Narodnega Doma». Po dogovoru med pevskimi in dramatičnim odsekom je vodstvo «Vzajemnosti» odkazalo pevcem poseben prostor v dvorani, da se jim ni bilo treba zbirati iz vseh kotov in motiti gledalcev, kadar so imeli nastopiti. Določene so bile v ta namen mize na levi strani dvorane, kjer se niso mogli postaviti stoli v vrstah, odkoder so pa pevci lahko skupaj in ne da bi ovirali občinstvo, prišli po najbližji poti na oder. To je bilo že zaradi tega potrebno, ker so morali pevci nastopati parkrat tudi med igro. Moja naloga je bila med drugim tudi ta, da pazim, da ostane tisti prostor rezerviran pevcem.

Približno pol ure pred začetkom predstave, ko je bila še polovica arene prazna, je prišla v družbi treh ali štirih drugih sodruginj tudi sodruginja Ružena Kristanova. Ko sem opazil, da so slučajno zasedle prostor, ki je bil namenjen pevcem, sem po svoji dolžnosti pristopil in razložil stvar s prošnjo, da bi si izbrale druge prostore. Vse sodruginje so vstale brez ugovora, češ, da niso vedele. In ko so vprašale, kam bi sedle, sem jim pokazal prostor v sredini dvorane, ki je bil brez dvoma ugodnejši, ker se z leve (rezervirane) strani komaj vidi na oder. Kam so pozneje sedle, ne vem, ker nisem imel časa paziti na to. Kakor omenjenim sodruginjam sem moral pozneje tudi drugim sodrugom in sodruginjam, ki so slučajno sedli tjakaj, povedati, kar sem bil povedal že prvim. Toda sčasoma se je arena tako napolnila, da je povsod začelo primanjkovati prostora. Nazadnje ni pomagalo nič drugega, kakor da se je vendar nekoliko gledalcev, ki jim je bilo žal oditi, stisnilo k pevcem. Krivda, če se sme v takem slučaju sploh rabiti izraz «krivda», je edino v tem, da je bila predstava tako obiskana, kakor se ni pričakovalo; misliti bi se dalo, da mora to veseliti vsakega sodruga. Ker sem do zadnjega trenotka, dokler je bilo le mogoče, prosil vsakega, kdor je hotel sedeti na tisti prostor, naj ga prepusti pevcem, je s tem dokazano, da se je prvotno pravilo spustilo le vsled nujne potrebe.

Vendar sem moral pozneje zvedeti, da se je moje ravnanje od neke strani popolnoma napačno tolmačilo, menda tako, kakor da bi se bile merrilo z dvojno mero in imel sem zaradi tega celo jako neljub prizor. Na to ne mislim tukaj reagirati. Ker pa bi bilo prav lahko mogoče, da bi se ono napačno mnenje širilo še dalje med sodrugi, in ker me morem vsakemu posameznemu privatno razlagati, kako je bilo, sem prisiljen tem potoma odbiti vsako sumničanje, da bi bil storil kaj drugega kakor svojo rediteljsko dolžnost, ki itak ni ugodna; nikakor pa ne gre, da bi moral še naknadno trpeti krivico radi nje in da bi se tak slučaj zlorabljal za agitacijo, ki bi le škodovala solidarnosti stranke.

To sem se čutil dolžnega pojasniti.

V Ljubljani, 6. maja 1910.

Anton Višič.

Strokovni pregled.

Rudar. S prvim majem je začel izhajati za slovenske rudarje strokovni list „Rudar“, ki ga bodo dobivali člani rudarske „Unije“. Namenjen je seveda potrebam strokovne organizacije in se bo vsled tega bavil s političnimi vprašanji le toliko, kolikor se naravnost dotikajo rudarskih razmer. Prva številka, ki je izšla ravno za delavski praznik, je dobro urejena in se sme soditi, da bo list spretno vršil svojo nalogo v službi zavednih rudniških delavcev. Pozdravljajoč novega sobojevnika, opozarjamo rudarje, da ostane „Rdeči Prapor“ slejkoprej politično glasilo jugoslovanske socialno-demokratske stranke in ker je politična izobrazba neobhodno potrebna vsakemu zavednemu delavcu, je seveda torej politična dolžnost rudarjev, da ostanejo zvesti naročniki „Rdečega Prapora“ in da mu pridobivajo vedno novih odjemalcev med svojimi tovariši.

Ako še niste, pošljite naročnino!

Iz stranke.

o **Goriška deželna organizacija** italijanske socialno-demokratske stranke je začela v Gorici izdajati lokalni list „Il socialista Friulano“. Novemu sobojevniku želimo najboljši uspeh.

o **Socialna demokracija v Bosni in Hercegovini** vrlo napreduje. V Mostaru je začel s prvim majem izhajati poseben list za železničarje „Bosansko hercegovački železničar“. Uredništvo je v Mostaru, upravnštvo pa v Sarajevu.

o **Bolgarska socialno-demokratska stranka** nam naznanja, da ima svoj letošnji (17.) zbor od 24. do 26. julija v Sofiji s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo osrednjega odbora in kontrolne komisije. 2. Politični položaj v deželi in delavski razred. 3. Balkansko vprašanje in socialna demokracija. 4. Okrožna in občinska samouprava. 5. Organizacija socialno-demokratskega izobraževalnega dela. 6. Delavsko zakonodajstvo in boj zanje. 7. Mednarodni socialistični zbor v Kodanju in volitev delegatov. 8. Volitev osrednjega odbora in kontrolne komisije. 9. Raznoterosti.

Raznoterosti.

† **Zbescnela vojaška straža.** V Toulonu na Francoskem je zbesnel nenadoma vojak, ki je stal na straži. Oficir, ki se je nahajal v obližju, bi bil skoro postal žrtev nenadejanega napada, kajti vojak je s tako maglico in divjostjo pritiskal z bajonetom v roki na oficirja, da mu je ta komaj ušel. Po hudem boju so vojaka zvezali in ga spravili v bolnišnico.

Vesti iz groba cherrykkih premogarjev. V nesrečnem premegevu rovu v Cherry III., so našli še trideset trupelj v novembru ubitih premogarjev. Kakor znano, je takrat ponesrečilo zlasti mnogo Slovencev in Hrvatov. S trupli so našli tudi napis, katerega je pred smrtjo napisal kak nesrečnik. Na listku je zapisano: „Vsi smo še živi ob 2. popoldne, 14. novembra.“ Trupla so našli v najglobokejšem hodniku, ki se nahaja 500 čevljev pod zemskim površjem. Nesrečniki so po raztrebi bržali na nek prostor, ki meri 20 štirjaskih čevljev. Tu so zgradili iz lesa pahalo, s katerim so potem skrbeli za to, da je zrak cirkuliral bolje po onem prostoru. Iz tega je razvidno, da so nesrečniki živeli vsaj še en dan po grozni katastrofi. Brezdvomno so se premogarji pri mahanju s pahalom menjavali. Truplo enega premogarja je ležalo na držalu pahala, iz česar je sklepati, da je najbrže umrl, ko je bil pri mahanju. V oblekah nesrečnikov se je našlo obilo denarja. Tako je imel neki premogar v svojem pasu 1400 dol., zopet drugi je imel 190 in tretji 172 dol. Pri nekaterih nesrečnikih so našli pisma, ki so pa bila vsled vode tako poškodovana, da jih ni mogoče citati.

† **Največja angleška križarka.** Na ladjedelnici v Barrowu so pričeli z gradnjo največje angleške križarke „Princess Royal“. Imela bo hitrost križarke I. reda in bode armirana kakor velike vojne ladje.

† **Strahne razmere** so našli v Obuhovi bolnišnici v Peterburgu. Bolniki, ki so internirani kot alkoholički, so morali spatii kav na hodnikih. Kakih 500 jih je bilo v barakah, zbitih iz tankih desk. Kopalnice je bilo obenem — bufet. Po mizah in stenah je bilo vse polne golazni.

H. Suttner
Ljubljana Mestni trg
nasproti retevca.

Priporoča svojo bogato zalogo pravih švicarskih ur, zlatine in srebrnine najfinejšega izdelka po najnižjih cenah. Blago le prve vrste. Cenik na zahtevo zastoj in poštnine prosto. Obrnite se zanesljivo na domačo tvrdko, kjer boste najbolje postreženi. 92

† **Divjaki pojedli misionarje.** Mornarji jadernice „Marie Winkelmann“, katera je priplula s Torga-otokov, poročajo, da so na Sauvage-otokih (Tihni ocean) divjaki ubili in snedli presbiterianskega misionarja Obkina in Mattersona.

† **Strep se je udrl** v Berlinu pri novi gradnji v dvorani, ki je bila namenjena za shode in razne prireditve. Zasulo je vse delavce, vendar so pa bili samo trije težko ranjeni; eden je že umrl.

Svojim čitateljem priporočamo, da se ozirajo na take tvrdke, ki inserirajo v našem listu.

Mlado, staro,
Vsak pove:

Ta pa je za me!
Ker se samo z njim krepčam,
Vedno zdrav želod'c imam!

Najboljši želodčni liker!
sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost „ „ 4-80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Svarimo pred ponaredbami!

Kavarna
„Union“ v Trstu
ulica Caserma in Torre Bianca
se priporoča.

Delniška družba pivovarne Union Sp. Šiška pri Ljubljani

priporoča svoje priznano izborno

marčno, dvojnomarčno in eksportno pivo
v sodcih in steklenicah. 10-5

Ustanovljena 1847.

52-22

Ustanovljena 1847

Zovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 „ LJUBLJANA „ Turjaški trg št. 7

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na smeti, simnatni modroci, otroški yozički i. t. d. Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Kmečko-delavska gospodarska zadruga
Dobravlje :: pošta sv. Križ, Goriško :: Dobravlje

priporoča svojo

bogato zalogo izbornih vin.

V Ljubljani ima zalogo v Vodmatu „pri Mraku“. Po cenah je vprašati v prodajalni „Konsumnega društva za Ljubljano in okolico“, Vodmat, Bohoričeva ulica.

Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.

Naročajte in širite naš list!

Velikansko izber pomladnih in letnih oblačil

priporoča tvrdka

10-8

A. Kunc, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.
Najnižje, stalne cene!

Castiti gospod

Gabrijel Piccoli
lekarnar

52-47

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

posestnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri št. Petru na Krasu.

Ceno posteljno perje in puh!

1 kilogram sivega, oskubljenega K 2.—, polbelega K 2-80, belega K 4.—, prima puhastega K 6.—, izredno finega skubljenega K 8.—, sivoga puha K 6.—, belega K 10.—, izredno fini prsni puh K 12.—, od 5 kg nabrej franko.

Gotove postelje

iz gosto tkanega, rdečega, modrega, rmenega ali belega inleta (blaga nanking), 1 pernica 180 cm dolga in 116 cm široko ter 2 blazini, 80 cm dolgi in 58 cm široki, dovolj napoljene z novim, očišćenim puhastim, trpežnim, sivim perjem 16 K, s polpuhom K 20.—, s puhom K 24.—. Pernica sama 12 K, K 14.—, K 16.—, blazinicice K 3.—, K 3-50, K 4.—. Pernice 180 cm dolge in 140 cm široke, K 15, 18, 20. Blazinicice, 90 cm dolge in 70 cm široke ali 80 cm dolge in 80 cm široke, K 4-50, 5.—, 5-50. Spodnje pernice iz gradla, 180 cm dolge in 116 cm široke, K 13.—, 15.—, pošlje po povzetju, zavoj zastoj od K 10.— naprej franko 52-19

Maks Berger, Deschenitz št. 678, Böhmerwald.

Cenik o matracah, odejah, prevlečkih in vse drugemu blagu za postelje zastoj in franko. Če ne dopade, se zameni ali denar nazaj.